

JAARVERSLAG EN JAARREKENING 2002

van de stichting

HET NATIONALE BALLET

Amsterdam

Voorwoord

Het bestuur van de stichting Het Nationale Ballet biedt de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de Wethouder van Cultuur van de gemeente Amsterdam het jaarverslag en de jaarrekening van Het Nationale Ballet over 2002 aan. Het verslag en de rekening zijn vastgesteld in de bestuursvergadering van 14 april 2003 en voorzien van de verklaring van PricewaterhouseCoopers Accountants NV.

In het verslagjaar is het bestuur op 14 februari, 22 april, 19 september en 2 december in vergadering bijeen geweest. De directie van de stichting Het Nationale Ballet was bij deze vergaderingen aanwezig. Daarnaast is enkele keren vergaderd buiten aanwezigheid van de directie.

In de samenstelling van het bestuur is de volgende mutatie opgetreden:

De heer Drs. M. de Jong is per 1 februari 2002 afgetreden als voorzitter. In zijn plaats is het bestuurslid de heer J.Ch.L.Kuiper tot (waarnemend) voorzitter benoemd. In de ontstane vacature is tot op heden niet voorzien.

In de samenstelling van het directieteam is per 1 januari 2002 een wijziging opgetreden door de toetreding van de heer T.Brandsen als adjunct artistiek directeur.

In april 2002 heeft het bestuur besloten te streven naar een beëindiging van de arbeidsovereenkomst met de artistiek directeur, de heer W. Eagling, per 30 juni 2003, onder erkenning van de grote verdiensten die hij voor het gezelschap heeft gehad. Later in het jaar is een regeling daartoe overeengekomen. Aansluitend heeft het bestuur besloten de heer T. Brandsen tot zijn opvolger te benoemen.

Het verheugt het bestuur te constateren dat, na het sterk negatieve resultaat over het vorige boekjaar (2001), thans weer een positief exploitatieresultaat is gerealiseerd. Het bestuur heeft besloten dit resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

Het bestuur dankt de directie en de medewerkers voor hun in 2002 getoonde inzet.

Het Bestuur van de stichting Het Nationale Ballet
(samenstelling per 1 januari 2003):

H. Ebbelaar

Mevr. A. Elburg

Mr. J.Ch.L.Kuiper, voorzitter

H.J.A.Tijssen

INHOUDSOPGAVE

	<u>PAGINA</u>
Voorwoord	2
Inleiding	4
<u>Deel I: Activiteitenverslag</u>	5
<u>Deel II: Bestuursverslag</u>	9
1. Educatieve activiteiten	9
2. Doelgroepenbeleid	9
3. Marketingbeleid	9
4. Personeelsbeleid	10
5. Financieel beleid	11
6. Financieel verslag	11
<u>Deel III: Jaarrekening 2002</u>	
1. Balans per 31 december 2002	15
2. Functionele exploitatierekening	17
3. Kasstroomoverzicht	18
4. Categoriele exploitatierekening	19
5. Algemene toelichting	20
6. Toelichting op de balans	22
7. Toelichting op de exploitatierekening	29
<u>Deel IV: Overige gegevens</u>	
Accountantsverklaring	37
Gebeurtenissen na balansdatum en bestemming resultaat	38
<u>Deel V: Bijlagen:</u>	
1. Overzicht aantal voorstellingen en bezoekers per productie	39
2. Kwantitatieve gegevens Model VIB	41
3. Personeelsbestand in fte's naar afdeling	43
4. Samenstelling van het bestuur	44

Inleiding

Het afgelopen verslagjaar werd gekenmerkt door belangrijke ontwikkelingen rondom het artistiek leiderschap van het gezelschap.

Op 1 januari 2002 trad Ted Brandsen toe tot de artistieke staf in de functie van adjunct artistiek directeur en huishoreograaf.

Eind maart verscheen het preadvies van de gezamenlijke commissie van de Raad voor Cultuur en de Amsterdamse Kunstraad waarin het eind 2001 ingediende Beleidsplan voor de periode 2002-2004 werd beoordeeld.

Naast een aantal positieve opmerkingen over de grote kwaliteiten van het gezelschap bevatte het advies opnieuw kritische opmerkingen over de artistieke leiding. Mede naar aanleiding hiervan is door het bestuur besloten de artistieke leiding per 1 juli 2003 over te laten gaan van Wayne Eagling naar Ted Brandsen. Met de heer Eagling kon een regeling worden getroffen ter beëindiging van zijn arbeidsovereenkomst op de genoemde datum.

De ontwikkelingen rond het artistiek leiderschap en de soms onmatige aandacht die dat in de media heeft getrokken hebben het gezelschap er niet van weerhouden om op zeer hoog niveau te presteren. Uit de hoge bezoekersaantallen blijkt dat deze prestaties door het publiek in binnen- en buitenland zeer worden gewaardeerd.

Een bijzondere vermelding geldt het feit dat het jaar werd begonnen met een drietal voorstellingen van Assepoester in Dijon (Frankrijk). Het was voor het eerst in bijna tien jaar dat het gezelschap met een avondvullend programma in het buitenland te zien was.

Wij danken alle medewerkers van Het Nationale Ballet en Het Muziektheater voor de grote inzet die zij dit jaar onder soms moeilijke omstandigheden hebben getoond. Wij zijn trots op wat het gezelschap dit jaar op het toneel heeft laten zien.

Wayne Eagling

Jaap Mulders

Deel I: Activiteitenverslag

In het verslagjaar bracht Het Nationale Ballet vijf wereldpremières van vier verschillende choreografen en twee werken die nog niet eerder in Nederland te zien zijn geweest, waaronder de avondvullende productie *Onegin*. In totaal werden zeventien producties in zeven programma's uitgebracht.

In 2002 werden in Nederland 95 (2001: 95) reguliere voorstellingen gegeven, waarvan 68 (75) in Het Muziektheater en de overige 27 (20) in 12 (9) verschillende theaters in het land¹. Daarnaast waren er 5 (16) voorstellingen in het buitenland. Er kwamen 98.722 (106.668) bezoekers, plus ongeveer 5.500 in het buitenland. Daarmee heeft Het Nationale Ballet haar positie als een van de top drie publiekstrekkingen in Nederland (wat recette betreft) weten te continueren. Helaas werd in november een geplande tournee met vier voorstellingen bij Birmingham (Engeland) op het laatste moment door het theater om financiële redenen geannuleerd.

Cendrillon (Assepoester)

Na de traditionele laatste voorstelling van de decemberserie (*Notenkraker en Muizenkoning*) op nieuwjaarsdag begon het jaar met een drietal voorstellingen van de avondvullende productie *Assepoester* (choreografie Frederic Ashton) in Dijon. Sinds 1994 was dit de eerste keer dat het gezelschap met een avondvullende productie in het buitenland optrad. Bij deze productie waren meer dan 100 personen (dansers, technici en staf) betrokken. De voorstellingen waren een groot succes. Het heeft inmiddels tot uitnodigingen uit meerdere Franse steden geleid.

Andriessen Programma

In 14 februari werd een triple bill uitgevoerd, waarin de muziek van Louis Andriessen centraal stond. Naast een reprise van Hans van Manen (*Symphonieën der Nederlanden* uit 1987) bevatte het programma twee wereldpremières van respectievelijk Krisztina de Châtel en Krzysztof Pastor. Voor Krisztina was het de eerste keer dat ze met een betrekkelijk grote groep klassiek geschoolde dansers heeft gewerkt. Zij baseerde haar choreografie, genaamd *Slag*, op de compositie *De Materie*. Voor Krzysztof was *Tao* alweer de achtste choreografie voor Het Nationale Ballet. Naast de gelijknamige compositie, die live op het toneel werd uitgevoerd, gebruikte hij de korte compositie *Melody of the Roses*.

Het programma werd live begeleid door het Nederlands Balletorkest onder leiding van Gary Berkson.

De lage zaalbezetting in de twee voorstellingen buiten Amsterdam onderstreept naar ons idee de stelling dat door het grote aanbod van 'moderne' dans in het land de belangstelling voor wat HNB op dit gebied te bieden heeft beperkt blijft tot een kleine groep.

In Het Muziektheater: 10 voorstellingen, zaalbezetting 60%

In Den Haag en Rotterdam: 2 voorstellingen, zaalbezetting 43%

Onegin

In maart ging de avondvullende, romantisch klassieke productie *Onegin* van John Cranko in première. Deze choreografie, daterend uit 1975, is gezet op een compilatie van muziek van Tsjajkovsky en behoort tot een van de belangrijkste werken uit het wereldrepertoire.

Onegin behoort tot de categorie kernrepertoire, waarvan wij ons hebben voorgenomen tenminste een productie per twee jaar nieuw op het repertoire te nemen. In het najaar werd deze productie in een zestal grotere theaters in het land gespeeld, waarmee ons voornemen om te reizen met avondvullende producties vorm werd gegeven.

¹ Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Groningen, Leeuwarden, Den Bosch, Eindhoven, Amersfoort, Heerlen, Maastricht, Gouda, Enschede

Naar onze eigen maatstaven gerekend viel de zaalbezetting zowel in Amsterdam als daarbuiten enigszins tegen. Kennelijk speelt, behalve het genre ook de bekendheid van een werk een grote rol bij de aantrekkingskracht op het publiek. De naam Onegin mag dan voor ballet- en operaliefhebbers een bekende zijn, voor het grote publiek heeft dit werk (nog) lang niet de herkenningkracht die *het Zwanenmeer* en *Assepoester* wel hebben. Het programma werd live begeleid door het Nederlands Balletorkest onder leiding van Martin Yates. In Het Muziektheater: 13 voorstellingen, zaalbezetting 68%

Reisprogramma

In april en mei reisde het gezelschap met een kleiner bezet programma door het land. Balletten van Balanchine (*Capriccio voor piano en orkest*), Van Dantzig (*Vier laatste Lieder*) en Forsythe (*Vertiginous Thrill of Exactitude* en *Approximate Sonata*) werden in negen theaters gepresenteerd. Het programma werd met tape begeleid, met uitzondering van de muziek van Thom Willems, die op piano werd uitgevoerd.

In totaal 9 voorstellingen, zaalbezetting 59%

Tournee Lissabon

Op 24 en 25 mei werd een tweetal voorstellingen gegeven in het cultureel centrum Belem in Lissabon. Het betrof een programma met werken van Hans van Manen, waaronder het videoballet *Live*, en van William Forsythe (*Vertiginous Thrill of Exactitude*).

Deze korte tournee past in het streven om op belangrijkste Europese podia onder meer de beste werken van Nederlandse choreografen te laten zien.

Workshop

Op 9 juni organiseerde het gezelschap een workshop in de studio van de opera in Het Muziektheater. Dansers, choreografen en andere geïnteresseerden, zowel uit eigen huis als daarbuiten, krijgen de gelegenheid te ontdekken wat ze kunnen en willen. Immers, ontdekking en ontwikkeling van nieuw choreografisch talent is een belangrijke taak van de groep.

In totaal waren er elf stukken van negen verschillende choreografen te zien. De bijdrage van Annabelle Lopez Ochoa, *Before After*, viel zo in de smaak bij pers, publiek en artistieke leiding dat het later in het jaar door HNB is aangekocht om onderdeel van het repertoire uit te maken. Het ligt in de bedoeling dit werk in tournee-programma's te gebruiken. Inmiddels heeft de choreografe, die thans nog als danser in dienst is van Scapino, de opdracht voor een volledig werk gekregen. Het staat voor september 2003 op het programma, als onderdeel van het reisprogramma.

Studio Het Muziektheater: 2 voorstellingen.

Rudi van Dantzig Programma

Het juni-programma was geheel gewijd aan onze vroegere artistiek leider, die dan ook zorgde voor de samenstelling ervan. Als hommage aan zijn collega-choreografen selecteerde Rudi *Collective Symphony*, bestaande uit drie delen met choreografieën van Toer van Schayk, Hans van Manen en Rudi van Dantzig zelf. Aan het bestaande werk *Antwoord gevend* werd door Rudi een nieuw deel toegevoegd. Het draagt nu de naam *Lommer*, als eerbetoon aan het stadsdeel waar de choreograaf zijn jeugd doorbracht. Het betekende voor Rudi zijn eerste nieuwe werk voor Het Nationale Ballet sinds 1994. Op het programma stonden verder *Monument voor een gestorven jongen* en *Vorbijgegaan*.

Het programma werd live begeleid door het Nederlands Balletorkest onder leiding van Micha Hamel.

In Het Muziektheater: 5 voorstellingen, zaalbezetting 86%

New Amsterdam

In het seizoen 2002/2003 is een tweetal programma's opgenomen waarin het begrip 'New Amsterdam' op twee verschillende wijzen wordt uitgelegd. Het eerste deel bevat choreografieën die speciaal voor het gezelschap in Amsterdam zijn ontwikkeld. In het tweede deel (in 2003) volgen werken van choreografen uit New York.

Het openingsprogramma omvatte maar liefst twee wereldpremières, van respectievelijk Ted Brandsen, huischoreograaf en adjunct artistiek directeur, en van David Dawson, voormalig danser bij het gezelschap. Daarnaast werd in Het Muziektheater *Ruins of Time* van Wayne Eagling getoond. Omdat dit werk speciaal voor de omvang en technische faciliteiten van Het Muziektheater is gemaakt, werd het op tournee vervangen door *Approximate Sonata* van William Forsythe.

Deze triple bill past binnen het beleid om regelmatig geheel nieuwe werken voor het gezelschap te laten creëren en daardoor jonge, eigen kweek choreografen een mogelijkheid te bieden zich verder te ontwikkelen. Daarnaast worden werken uit het keuzerepertoire van de 'eigen' choreografen gepresenteerd.

Het programma werd live begeleid door Holland Symfonia onder leiding van Gary Berkson.

In Het Muziektheater: 9 voorstellingen, zaalbezetting 53 %

Elders: 4 voorstellingen, zaalbezetting 45 %

Romeo en Julia

In oktober werd de avondvullende productie *Romeo en Julia* van Rudi van Dantzig hernomen.

Deze productie past binnen het beleid om per jaar tenminste twee avondvullende producties op het repertoire te (her)nemen. Dat dit ballet uit 1967 nog niets aan aantrekkingskracht heeft ingeboet blijkt onder meer uit de zeer hoge bezettingsgraad.

Het programma werd live begeleid door Holland Symfonia onder leiding van Ermano Florio

In Het Muziektheater: 14 voorstellingen, zaalbezetting 94 %

Onegin (reisprogramma)

Zoals hierboven al vermeld werd in november het avondvullende werk *Onegin* op tournee uitgevoerd. Net als in Amsterdam in maart vielen ook nu de bezettingscijfers tegen.

Het programma werd live begeleid door Holland Symfonia afwisselend onder leiding van Martin Yates of Jeppe Moulijn.

In totaal 11 voorstellingen, zaalbezetting 56 %

Notenkraker en Muizenkoning

In december stond de succesvolle productie *Notenkraker en Muizenkoning* op het repertoire. Dit was alweer het zesde jaar dat deze productie werd gepresenteerd. Op 22 december werd een nieuwe mijlpaal bereikt met de 100ste voorstelling en de 150.000ste bezoeker. Op de 16 december werd een speciale educatieve voorstelling gegeven (zie hiervoor het verslag bij Educatieve activiteiten).

Deze productie past binnen het beleid om per jaar tenminste twee avondvullende producties op het repertoire te (her)nemen. Overigens betekende de opeenvolging van drie klassiekers achter elkaar (na *Romeo & Julia* en *Onegin*) dat er dit jaar van een extra zware werkdruk voor dansers en staf sprake was.

Het programma werd live begeleid door Holland Symfonia onder leiding van Alexander Anissimov

In Het Muziektheater: 16 voorstellingen, zaalbezetting 97 %

Overige activiteiten

Naast het bovengenoemde programma werd een aantal eenmalige optredens verzorgd, met een uiteenlopend karakter. Een onbetwist hoogtepunt daarvan vormde de pas de deux uit *Groosland* op 1 februari in de Arena in Amsterdam als onderdeel van het live uitgezonden programma ter gelegenheid van het koninklijk huwelijk worden uitgevoerd.

In augustus zou HNB een speciale live-uitzending vanaf het Museumplein in Amsterdam verzorgen als onderdeel van de jubilerende Uitmarkt. Tot teleurstelling van velen strooide het slechte weer roet in het eten (of preciezer: water op de dansvloer) waardoor het programma moest worden afgelast. Speciale vermelding verdient ook de uitvoering van *Portrait* van Hans van Manen op 25 oktober in Den Bosch ter gelegenheid van de uitreiking van de Erasmus prijs.

Net als in vorige jaren verzorgde HNB een deel van het programma *Voetsporen van de Dans*, waarmee in de periode februari t/m april vijf keer in kleinere theaters in het land werd opgetreden.

Totaal overzicht voorstellingen

Voorstellingen in het Muziektheater:	68
Elders in Nederland:	27
Educatieve voorstellingen:	1
Tournees Buitenland:	5
Workshops:	2
Overige activiteiten:	<u>11</u>
Totaal	114

Deel II: Bestuursverslag

1. Educatieve activiteiten

Zoals in het beleidsplan is beschreven bestaan de educatieve activiteiten van HNB uit meerdere elementen. Zo wordt een belangrijke financiële, organisatorische en inhoudelijke bijdrage geleverd aan het educatieve programma dat samen met De Nederlandse Opera en Het Muziektheater door een gezamenlijke afdeling Educatie wordt uitgevoerd. In dit programma ligt de nadruk op de opleiding van leraren in het kader van CKV-projecten en op het geven van workshops aan leerlingen.

Daarnaast wordt tenminste eenmaal per jaar een speciale voorstelling gegeven voor leerlingen van het basisonderwijs. Het eerste deel van zo'n voorstelling bestaat uit een uitgebreide introductie, waarbij het leven als danser, de oefening en repetities en de technische aspecten van een voorstelling (kostuums en decors, etc) aan de orde komen. Na de pauze wordt een deel van een avondvullend programma uitgevoerd. In 2002 was dat de eerste acte van *Notenkraker en Muizenkoning*.

In de weken voorafgaand aan deze voorstelling wordt aan de scholen een compleet pakket aangeboden waarmee het theaterbezoek actief kan worden voorbereid. Centraal in dit pakket stond dit jaar de toverlantaarn, die in het ballet zo'n grote rol speelt. Als onderdeel van de voorbereiding werd door de leerlingen een toverlantaarn gemaakt. Een kleine duizend lantaarns vonden op deze wijze hun weg naar Het Muziektheater, waar ze in de foyers voor, tijdens en na de voorstelling te bewonderen waren.

2. Doelgroepenbeleid

Voor het aantrekken van nieuw publiek is het voor HNB niet nodig om aanpassingen in het repertoire te maken, speciaal gericht op dat nieuwe publiek. Telkens weer blijkt dat vooral de grote avondvullende producties, ons kernrepertoire, een grote aantrekkingskracht hebben op jong, soms zeer jong, publiek. Het in het seizoen 2001-2002 geïntroduceerde kinderabonnement heeft een belangrijke bijdrage hieraan geleverd.

Een belangrijke factor bij publieksverbreding is het internet. In de loop van het jaar werd niet alleen de site ingrijpend vernieuwd, maar ook werd de aansluiting op het reserveringssysteem van Het Muziektheater tot stand gebracht waardoor bezoekers rechtstreeks tot reservering en betaling kunnen overgaan, zonder tussenkomst van bureaulisten. Hoewel er nog geen enkele publicitaire aandacht aan is geschonken is er bij de *Notenkraker en Muizenkoning* in december al volop van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Een belangrijk nieuw initiatief betrof het houden van inleidingen bij alle voorstellingen van *New Amsterdam* en *Romeo & Julia*. Het heeft zodanig zichtbaar drempelverlagend gewerkt, dat inmiddels is besloten om in het volgende seizoen bij alle voorstellingen een inleiding te organiseren.

Uiteraard proberen wij het resultaat van al deze acties zo goed mogelijk te meten. Uit een analyse van de bestellers bij *Romeo & Julia* en *Notenkraker en Muizenkoning* bleken resp. 2000 en 3265 'losse' bestellers niet in onze bestanden voor te komen. Dit komt overeen met ongeveer 25% van alle losse bestellingen.

3. Marketingbeleid

Na de gunstige ervaringen met adverteren op televisie (AT5) is in het najaar ook de radio ingezet bij de promotie-activiteiten door middel van commercials op Classic FM. Het belang van free publicity is sterk toegenomen, waarbij naast de traditionele dag- en weekbladen ook veel 'lifestyle' magazines en opiniebladen (waaronder *Elegance*, *Libelle*, *HP/de Tijd* en *BLVD*), radio en TV (*Lunch TV*, *Klokhuis*, *Barend & van Dorp*) een rol speelden. De grote media-aandacht voor Rudi van Dantzig heeft zonder twijfel een belangrijke bijdrage geleverd aan de relatief hoge zaalbezetting bij 'zijn' programma.

Joint promotions blijven een belangrijk middel om nieuw publiek te bereiken. In het verslagjaar werd samengewerkt met onder andere de ABN AMRO Bank, Euronext, de Nederlandse Spoorwegen, de Bijenkorf, ANWB, CJP, AVRO Klassiek, Visa en de KLM.

Naast alle aandacht voor 'nieuw publiek' mag ook ons bestaande, trouwe publiek niet worden vergeten. Vooral de groep abonneementhouders zorgt immers voor een stevige vaste basis in de zaalbezetting. De abonneementencampagne leverde weliswaar 2% meer abonneementen op dan in het seizoen daarvoor, maar dit aantal had nog veel hoger uit kunnen vallen als niet bijna 40% van de abonneementhouders was afgevallen. Dit is aanleiding geweest om extra activiteiten voor abonneementhouders te organiseren. Zo werd een nieuwsbrief ontwikkeld en zal in 2003 voor het eerst een 'open dag' worden gehouden, waarop het nieuwe seizoen zal worden aangekondigd. Waarop bestaande abonneementhouders dan als eerste zullen kunnen inschrijven.

4. Personeelsbeleid

Het aantal mutaties in het danserstableau bleef opnieuw beperkt. Wel werd in juni afscheid genomen van eerste soliste Caroline Iura, die haar zeer succesvolle carrière afsloot met een aan haar opgedragen voorstelling. Acht andere dansers namen eveneens afscheid, waarvan twee gebruik gingen maken van de Omscholingregeling voor Dansers. Alle dansers werden vervangen, waardoor de tableau-omvang op tachtig gehandhaafd bleef.

Rond de zomer traden zowel een nieuwe Hoofd Marketing als een nieuwe Planner in dienst.

In de sector Dans werd in augustus een CAO afgesloten met een looptijd tot medio 2003. Naast een tweetal structurele loonsverhogingen bevat deze CAO thans ook bepalingen met betrekking tot een maximum aantal werkdagen voor de dansers per seizoen. Nadere uitwerking daarvan binnen HNB is, gegeven de zwaarte van het programma, geen eenvoudige zaak. De directie houdt er rekening mee dat wellicht fundamentele wijzigingen in de indeling van repetitie-schema's en rolbezettingen nodig zullen blijken om aan de nieuwe bepalingen te voldoen.

Helaas werd in de CAO geen nieuwe regeling opgenomen met betrekking tot TV-rechten. De bestaande regeling maakt het financieel gezien praktisch onmogelijk om tot de productie van video's en DVD's te komen of om registraties van uitvoeringen op buitenlandse en/of commerciële zenders te laten uitzenden. Hiermee gaat een belangrijke mogelijkheid verloren voor een effectieve promotie van de Nederlandse dans in het algemeen en HNB in het bijzonder.

Na een periode van lang zoeken en uitgebreid testen kon door Het Muziektheater eindelijk uitvoering worden gegeven aan de wens om tot vervanging van de dansvloeren in zowel de studio's als op het toneel over te gaan. De belangrijkste doelstelling daarbij is dat de karakteristieken van de vloeren (hardheid, veerkracht, top laag) zo goed mogelijk op elkaar aansluiten. In het verleden werden de studiovloeren als te zacht en de toneelvloer als te hard ervaren. Metingen door specialisten van NOC/NSF konden deze verschillen ook objectief vaststellen. Maar een toneelvloer moet aan meer eisen voldoen, zoals het snel kunnen leggen en weer wegnemen ervan. In samenwerking met de Toneeldienst van Het Muziektheater is uiteindelijk voor een oplossing gekozen die na de zomer kon worden ingewijd. De studiovloeren volgen in twee fasen in 2003. Het is onze verwachting dat het aantal blessures, vooral van de gewrichten, door deze investering verder beperkt kan worden.

Het ziekteverzuimpercentage is in 2002 ten opzichte van 2001 gedaald van 14,9 naar 9,0.

De arbeidsdeelname van allochtonen beperkt zich tot 4% van het totaal aantal werknemers (exclusief dansers). Daarmee wordt de doelstelling, dat de samenstelling van het werknemersbestand en afspiegeling van de samenstelling van de regionale beroepsbevolking moet zijn, niet gerealiseerd. De werkwijzen om de doelstelling te realiseren werden gecontinueerd. De belangrijkste maatregel hierbij is dat bij werving en selectie een "voorkeurspositie" wordt gegeven aan potentiële werknemers van allochtone afkomst en vacatures - waar mogelijk - gericht onder de aandacht van potentiële werknemers behorend tot de doelgroep worden gebracht. Duidelijk is dat de afstand tussen HNB en potentiële werknemers met een niet-autochtone achtergrond tamelijk groot is.

5. Financieel beleid

In het financieel verslag wordt in detail het inkomsten- en uitgavenpatroon van het gezelschap besproken. In grote lijnen kan worden geconstateerd dat de exploitatie binnen de opgestelde begroting is gebleven en dat het jaar met een bescheiden positief saldo kon worden afgesloten. Dit ondanks het feit dat opnieuw een grote nieuwe en kostbare productie, *Onegin*, aan het repertoire werd toegevoegd. Voor deze productie werd van de stichting HNB Plus, de sponsorstichting, een bijdrage ontvangen.

Een belangrijke wijziging betrof de overgang, per begin 2002, op een nieuwe en meer gedetailleerde wijze van kostenallocatie binnen Het Muziektheater. Gelijktijdig hieraan zijn ook de bespelingsvoorwaarden van HNB gelijkgesteld aan die van De Nederlandse Opera, waardoor thans binnen het theater een eensluitend systeem wordt gehanteerd. Het nieuwe systeem moet er uiteindelijk toe leiden dat zowel de producent (HNB) als de uitvoerders (vooral de technische afdelingen binnen Het Muziektheater) een beter inzicht krijgen in de kosten van voorbereiding en uitvoering van producties waardoor de beheersing ervan verbeterd kan worden. Het feit dat in het verslagjaar de aan HNB doorbelaste kosten in grote lijnen binnen de begrote bedragen vielen, geeft goede hoop dat het gestelde doel op termijn zal worden bereikt.

Teleurstellend is dat het in 2001 ingediende beleidsplan voor de periode 2002-2004 niet heeft geleid tot een aanpassing van de subsidie, zelfs niet tot een intrekking van de korting van € 226.890 die ons met ingang van 2001 is opgelegd. Dit ondanks het feit dat de gezamenlijke commissie van de Amsterdamse Kunstraad en de Raad voor Cultuur tot de conclusie kwam dat HNB de gevraagde middelen zou moeten ontvangen indien de noodzakelijk geachte wijziging van de artistieke leiding zou zijn doorgevoerd. De erkenning dat juist HNB als enig daartoe uitgerust gezelschap in Nederland de taak toekomt om het kostbare klassieke repertoire ook elders in Nederland uit te brengen leidde in de loop van het jaar wel tot een nieuwe prestatie-eis van de kant van het ministerie van OC&W, maar de financiële middelen die HNB daarvoor nodig heeft werden niet ter beschikking gesteld. Het spreekt vanzelf dat deze tegenstrijdigheid vroeg of laat tot ernstige problemen zal leiden. Voor het nu lopende boekjaar (2003) kon nog met veel moeite een sluitende begroting worden opgesteld, op grond van het feit dat door omstandigheden (renovatie van Het Muziektheater in de zomer van 2003) het aantal producties en voorstellingen lager dan normaal zal zijn. Voor volgende jaren moet echter met ernstige tekorten rekening worden gehouden, als althans aan de opgelegde eisen moet worden voldaan.

6. Financieel verslag

6.1 Resultaat

Het exploitatieresultaat over 2002 bedraagt € 132.000 positief, begroot was nadelig € 316.000.

Het positieve resultaat wordt verklaard door goed beheerste kosten en hogere inkomsten.

De bestemming van het resultaat aan het eigen vermogen staat gespecificeerd op pagina 38.

Het saldo uit de gewone bedrijfsvoering is € 448.000 hoger dan begroot, volgens de tripartiete overeenkomst met het Muziektheater en het Nationale Ballet is in 2002 € 258.000 bijgedragen in het tekort van Het Muziektheater.

De achtergrond van deze bijdrage is het invoeren per 1 januari 2002 van een nieuw en meer gedetailleerd systeem van kostenallocatie. Hierdoor heeft een verschuiving van kosten plaatsgevonden, hetgeen resulteerde in een lager kostenniveau voor Het Nationale Ballet en De Nederlandse Opera. De financiële ruimte die hierdoor is ontstaan bij de gezelschappen vormt de grondslag voor de bijdrage in het exploitatietekort van Het Muziektheater.

De met betrekking hiertoe afgesloten tripartiete overeenkomst beslaat deze Kunstenplanperiode. Het ligt in de bedoeling hiervoor met ingang van de periode 2005-2008 een structurele oplossing te vinden.

De hogere personeelslasten zijn verklaarbaar uit de nieuwe CAO afspraken voor 2002 – 2003: een salarisverhoging van 4% per 1 juli en een hogere premieafdracht aan het Sociale Fonds. Tevens was het nodig de voorziening voor de afvloeiingsverplichting voor 4 dansers te verhogen. Eerder was een onterechte aanneming gedaan inzake de bijdragen van het Omscholingsfonds.

De opbrengsten met betrekking tot de voorstellingen zijn € 235.000 hoger dan begroot. Aan subsidie is meer ontvangen van de Gemeente Amsterdam: € 294.030 en van OCenW € 216.477. Een accres van respectievelijk 6,18 en 5,21 %

In de toelichting op de exploitatierekening (pagina 29) wordt aangegeven op welke posten er over- respectievelijk onderschrijdingen zijn en wat de oorzaken daarvan zijn.

6.2 Eigen publieksinkomsten

De eigen publieksinkomsten als percentage van de structurele subsidies zijn ten opzichte van 2001 gestegen van 26 naar 27. Over 2002 is circa € 2.600.000 aan eigen publieksinkomsten verkregen (subsidievoorwaarde volgens brief OCenW 19 september 2000 15/85 deel van het subsidie € 810.529).

De toename van het percentage eigen publieksinkomsten wordt met name veroorzaakt door een hoger aantal bezoekers en daarmee een hogere recette-inkomst van € 312.000.

6.3 Doelgroepenbeleid

In 2002 is gekozen voor besteding in het kader van het doelgroepen / educatiebeleid aan de volgende activiteiten:

- kindervoorstelling Notenkraaker 1376 bezoekers (jaarverslag pag. 9)	€ 40.000
- bijdrage aan de afdeling educatie van het Muziektheater (jaarverslag pag. 9)	€ 49.000
- marketingactiviteiten, gekozen is voor een andere uitingsmiddelen om een nieuwe doelgroep te bereiken (pag. 9/10 jaarverslag) :	
tv commercials o.a. AT5	€ 25.750
advertentiecampagne op ClassicFM	€ 7.000
joint promotion / reductie op recettes	€ 17.000
extra activiteiten in kader abonnementencampagne	€ 55.000
- personele inzet in 2002 een volledige fte op de afdeling marketing	€ 49.500

Totaal besteed in 2002: € 243.250.

De verwachting is dat over de gehele Kunstenplanperiode ruimschoots aan de eis van 3 % zal kunnen worden voldaan.

6.4 Begroting 2003 en raming 2004

De financiële positie van de stichting is in 2002 licht verbeterd. In 2003 zullen het aantal voorstellingen lager zijn dan in ander jaren ; dat betekent een daling in de publieksinkomsten. Het seizoen 2003 –2004 zal in Amsterdam pas in oktober van start gaan na een ingrijpende renovatie van de toneeltechniek van het Muziektheater.

Op basis van de begroting 2003 en de meerjarenraming tot en met 2004 is de verwachting dat de komende jaren financieel moeilijke jaren zullen worden. Weliswaar sluit de begroting 2003 met een neutraal saldo, maar de verwachting is dat een zelfde resultaat in 2004 niet realiseerbaar is.

Het in de afgelopen jaren gevoerde beleid van kostenmatiging en inkomstenverhoging zal daarom in versterkte mate dienen te worden gecontinueerd.

6.5 Kosten - en opbrengsttoerekening (kostenallocatie)

Het jaar 2001 heeft als proefjaar gegolden voor een systeem van kosten - en opbrengsttoerekening bij het Muziektheater.

De ervaringen waren zodanig positief dat besloten is om met ingang van 2002 deze werkwijze officieel ingang te doen vinden. De begroting 2002 is dan ook volgens deze principes opgesteld.

De financiële voorwaarden waaronder HNB, DNO en Gastprogrammering het theater bespelen zijn geüniformeerd.

De doorbelasting van de kosten heeft plaatsgevonden op basis van vastgestelde tarieven.

Aan het Nationale Ballet zijn uren doorberekend die daadwerkelijk in 2002 bij de technische afdelingen zijn afgenomen. De afgenomen uren worden tegen een vooraf gecalculerd uurtarief in rekening gebracht. De bijdragen aan de centrale afdelingen en theaterorganisatie worden bepaald door bedrijfsomvang in financiële of personele zin.

Voor gebruik van het gebouw betalen de bewoners een prijs per in gebruik zijnde vierkante meter.

De opstelling van de exploitatierekening is tevens met ingang van 2002 aangepast. Alle in rekening gebrachte – personele - kosten zijn in een apart hoofdstuk vermeld.

6.6 Uitgangspunt voor vergelijking rekening en begroting

Het uitgangspunt voor vergelijking van de rekening is de begroting d.d. 19 november 2001.

De begroting, uitgaande van een te verwachte subsidie van het Ministerie van OCenW van € 4.376.000 en van de Gemeente Amsterdam van € 4.754.000, sluit met een tekort uit gewone bedrijfsvoering van € 57.865 en na bijdrage aan het Muziektheater loopt het tekort op tot € 315.565.

6.7 Subsidiëring 2002

Het Ministerie van OCenW heeft voor 2002 een subsidie beschikbaar gesteld van € 4.592.477. Hierin is het subsidie in verband met doelgroepenbeleid en de Cap Geminigelden begrepen.

Het subsidie is beschikbaar gesteld met de brief d.d. 26 februari 2003 (DK/D/2003/7114).

De Gemeente Amsterdam heeft voor 2002 een subsidie beschikbaar gesteld van € 5.048.030.

Het subsidie is beschikbaar gesteld met de brief van 12 juli 2002 (DWA/02/4452).

6.8 Financiële positie

De netto vlottende middelen ultimo 2002 bedragen € 1.308.000 tegenover € 1.128.000 ultimo 2001

Per 31 december 2002 is de liquiditeitspositie goed.

De ontwikkeling van de quick-ratio is als volgt:

2002	: 1,65,
2001	: 1,70

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2002

ACTIVA

	31 december 2002	31 december 2001
<u>Vaste activa</u>		
<u>Materiële vaste activa</u>		
Inventaris	107	57
	107	57
<u>Vlottende activa</u>		
<u>Voorraden</u>		
Onderhanden activiteiten	54	46
<u>Vorderingen</u>		
Debiteuren	264	149
Voorschotten	62	25
Rekening-courant Pensioenfonds van het Balletwezen	-	336
Rekening-courant Stichting HNB Plus	270	488
Rekening-courant Stichting Het Muziektheater	450	517
Subsidie Gemeente Amsterdam	252	-
Premies Soc. Verzekeringen	8	-
Overige vorderingen	72	105
Overlopende activa	17	39
	1.395	1.897
Liquide middelen	2.002	742
	3.558	2.742

PASSIVA

	31 december 2002	31 december 2001	
<u>Eigen Vermogen</u>			
Stichtingskapitaal	-	-	
Algemene reserve	1.008	846	
Bestemmingsreserve balletvloeren	-	97	
Bestemmingsreserve investeringen	50	-	
Bestemmingsreserve verbetering arbeidsvoorwaarden (Cap Gemini)	17	-	
	1.075		943
<u>Voorzieningen</u>			
Roostervrije dagen dansers	3	15	
Afvloeiingsverplichtingen	258	143	
Schade en decors	57	57	
Ziektekostenverzekering gepensioneerden	22	26	
	340		241
<u>Kortlopende schulden</u>			
Crediteuren	311	236	
Belasting en premies sociale verzekeringen	166	109	
Pensioenpremies	157	-	
Subsidie OCenW	180	-	
Overige schulden	628	605	
Overlopende passiva	701	608	
	2.143		1.558
	3.558		2.742

2. FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

	Begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
LASTEN			
1. Beheerlasten: Personeelslasten	1.164	1.111	1.089
2. Beheerlasten: Materiële lasten	596	731	1.403
3. Activiteitenlasten: Personeelslasten	8.426	8.683	7.404
4. Activiteitenlasten: Materiële lasten	1.897	1.840	2.707
<i>Totale lasten</i>	12.083	12.365	12.603
BATEN			
5. Opbrengsten voorstellingen	2.364	2.599	2.398
6. Overige opbrengsten	460	454	468
7. Subsidies	9.130	9.641	9.138
8. Overige bijdragen	11	19	10
<i>Totale baten</i>	11.965	12.713	12.014
9. Rentebaten	60	42	77
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	-58	390	-512
10. Buitengewone lasten	258	258	-
EXPLOITATIESALDO	<u>-316</u>	<u>132</u>	<u>-512</u>

3. KASSTROOMOVERZICHT

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
I. Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatie resultaat	132	-512
Mutatie in verband met stelselwijziging*	-	113
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen materiële vaste activa	18	15
Mutatie voorzieningen	99	196
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	249	-580
Mutatie in voorraden	-8	68
Mutatie in vorderingen	502	-491
Mutatie kortlopende schulden	585	90
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	1.328	-913
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-68	-
Desinvesteringen materiële vaste activa		-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-68	-
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	-	-
Aflossing uit langlopende schulden	-	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Mutatie liquide middelen I – II – III	1.260	-913
Liquide middelen einde boekjaar	2.002	742
Liquide middelen begin boekjaar	742	1.655
Mutatie liquide middelen	1.260	-913

* De voorziening aanpassing van de balletvloeren is in 2001 volgens de Richtlijnen voor de Jaarverslaglegging, editie 2000, omgezet in een bestemmingsreserve.

4. CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
LASTEN			
1. Lonen en salarissen	4.053	3.988	4.315
2. Sociale lasten	690	914	737
3. Pensioenlasten	281	261	314
4. Afschrijvingen op materiële vaste activa	21	14	16
5. Personele activiteitenlasten	732	758	930
6. Materiële activiteitenlasten	1.385	1.620	1.949
7. Overige bedrijfslasten:			
Huisvestingskosten	184	165	959
Kantoorkosten	300	345	351
Publiciteitskosten	553	618	769
Diverse personeelskosten	211	252	209
8. Uitbesteed werk aan Het Muziektheater			
Incl. bijdrage in investeringen	3.673	3.430	2.054
<i>Totale lasten</i>	12.083	12.365	12.603
BATEN			
Opbrengsten			
9. Publieksinkomsten	2.364	2.599	2.383
10. Sponsoring	400	386	137
11. Diverse inkomsten	60	68	346
Bijdragen			
12. Subsidies:			
Ministerie van OCenW	4.376	4.593	4.384
Gemeente Amsterdam	4.754	5.048	4.754
13. Overige bijdragen	11	19	10
<i>Totale baten</i>	11.965	12.713	12.014
14. Rentebaten	60	42	77
SALDO BATEN EN LASTEN	-58	390	-512
Buitengewone lasten	258	258	-
EXPLOITATIESALDO	-316	132	-512

5. ALGEMENE TOELICHTING

Aard van activiteiten

De stichting heeft ten doel de bevordering van de danskunst, statutair omschreven als volgt: het geven van balletvoorstellingen, alsmede balletmedewerkingen in operavoorstellingen; zulks vindt mede plaats door het zelf creëren van een omvangrijk balletrepertoire.

Algemeen

De jaarrekening is ingericht overeenkomstig de inrichtingsvoorschriften volgens het Handboek "Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen" van het Ministerie van OCenW.

Subsidiëring

De stichting wordt op basis van budgetfinanciering gesubsidieerd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, alsmede de Gemeente Amsterdam.

Door het Ministerie en de Gemeente wordt in het kader van het Kunstenplan, telkens voor een periode van vier jaar een budget (subsidie) subsidiabel gesteld. Inmiddels is de subsidiëring voor de periode 2001-2004 verlengd.

De subsidieverhouding is in het kader van de bestuursovereenkomst d.d. 27 februari 1987 tussen de beide subsidiënten bepaald door nominale bedragen.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste activa

Materiële vaste activa

Inventaris

De inventaris wordt gewaardeerd op aanschaffingswaarde. De activa worden verminderd met lineair berekende afschrijvingen op basis van de economische levensduur. Bijdragen door derden m.b.t. vaste activa worden volgens de richtlijnen als schuld opgenomen en jaarlijks met een percentage gelijk aan afschrijvingskosten verminderd.

Decors, kostuums, rekwisieten, belichtingsmateriaal e.d.

De aanschaffingen worden ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht in het jaar waarin de productie wordt uitgebracht.

Vlottende activa

Onderhanden activiteiten

Deze worden gewaardeerd op inkoopprijs of lagere actuele waarden.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde, rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Passiva

Bestemmingsreserves

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserves zijn door het bestuur van de stichting een – in de jaarrekening – omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze kan in beperking afwijken van de doelstelling van de stichting maar zal veelal in het verlengde hiervan liggen.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn geïdentificeerde toekomstige ingeschatte financiële verplichtingen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Opbrengsten en kosten

De opbrengsten bestaan uit entreegelden voor gegeven voorstellingen, aan derden in rekening gebrachte bedragen voor geleverde diensten alsmede alle overige aan enig jaar toe te rekenen baten.

De kosten betreffen de op het jaar betrekking hebbende kosten en afschrijvingen, met dien verstande dat aanschaffingen voor decors, kostuums, rekwisieten, belichtingsmateriaal e.d. met uitzondering van vooruitbetaalde productiekosten van de volgende jaren, direct geheel ten laste van de rekening van baten en lasten worden gebracht.

Onder subsidie Ministerie van OCenW en Gemeente Amsterdam is opgenomen de door de subsidiënten toegezegde bedragen.

6. TOELICHTING OP DE BALANS

Materiële vaste activa

Inventaris

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Boekwaarde per 1 januari	57	72
Aanschaffingen boekjaar	68	-
	<u>125</u>	<u>72</u>
Afschrijvingen boekjaar	18	15
	<u>107</u>	<u>57</u>

De afschrijvingen worden naar tijdsgelang, vanaf het moment van ingebruikneming van het actief, berekend en zijn gebaseerd op de volgende percentages:

Inventaris en inrichting: 10 – 25.

In 2002 is de fitnessruimte geheel vernieuwd, met apparatuur ter waarde van € 45.000. Ook is een vleugel vervangen: € 23.000.

Aanschaffingen van vóór 1 januari 1998 kunnen in een aantal gevallen op basis van afwijkende percentages worden afgeschreven. De stichting Het Muziektheater heeft de eigen inventaris, die van de stichting en die van De Nederlandse Opera verzekerd voor een bedrag van € 59.655.000. De stichting draagt bij in de verschuldigde premie.

Geaccumuleerde aanschaffingen en afschrijvingen

	<u>aanschaffingen</u> <u>t/m 2002</u>	<u>afschrijvingen</u> <u>t/m 2002</u>	<u>boekwaarde</u> <u>ultimo 2002</u>
Inventaris en inrichting	282	175	107

Vorraden

Voorraad onderhanden activiteiten

Dit betreft de variabele kosten van voorbereidingen van producties en/of voorstellingen in 2003 e.v.

Voorschotten

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Voorschotten personeel	26	9
Overige	36	16
	<u>62</u>	<u>25</u>

Subsidies

Betreft nog te ontvangen subsidie 2002 van de Gemeente Amsterdam.

Overige vorderingen

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Recettes o.a. AUB	37	6
Rekening-courant Vrienden HNB	15	65
Overig	20	34
	<u>72</u>	<u>105</u>

Overlopende activa

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Rente	9	21
Overig	8	18
	<u>17</u>	<u>39</u>

Liquide middelen

Het totaal van de direct opeisbare saldi bij bankinstellingen beloopt per balansdatum € 1.501.638.

Tevens loopt er een langlopende deposito ad € 500.000, rentende 2,75% met vervaldatum 17 januari 2003.

Stichtingskapitaal

Het stichtingskapitaal bedraagt per 31 december 2001 € 34.

Algemene Reserve

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Stand per 1 januari	846	1.342
Toevoeging exploitatieresultaat	115	-
Onttrekking ingevolge bestemming resultaat	-	-496
Uit bestemmingsreserve balletvloeren	47	-
Stand per 31 december	<u>1.008</u>	<u>846</u>

Bestemmingsreserve balletvloeren

De vervanging van de balletvloeren is in 2002 gerealiseerd. Het Muziektheater heeft deze investering gedaan, daar zij de balletvloeren als essentieel onderdeel van haar theaterfaciliteiten beschouwt. De noodzaak van de reserve is daarmee teniet gedaan.

Een deel van de vrijgevallen reserve zal bestemd worden voor verbeteringen in de balletstudio's in 2003.

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Stand per 1 januari	97	113
Naar bestemmingsreserve investeringen	-50	-
Naar algemeen reserve	-47	-16
Stand 31 december	<u>0</u>	<u>97</u>

Bestemmingsreserve investeringen

De intentie de balletstudio's te verbeteren en aan te passen is de aanleiding tot het vormen van deze reserve. In 2003 – 2004 zullen verbeteringen aan de belichting in de studio's worden aangebracht.

De financiering van een mobiel verkooppunt voor merchandising zal tevens ten laste van deze reserve worden gebracht.

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Uit reserve balletvloeren	50	-
Stand 31 december	<u>50</u>	<u>-</u>

Bestemmingsreserve verbetering arbeidsvoorwaarden (Cap Gemini)

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Stand per 1 januari	-	-
Toevoeging uit resultaat	17	-
Stand 31 december	17	-

Dit resterende deel van de ontvangen 'Cap Geminigelden' zal worden aangewend t.b.v. het aandeel van HNB in de nieuwe Cao-afspraken voor het (technisch) personeel van Het Muziektheater. Deze gelden zijn toegeedeeld in een percentage van de loonsom. Voor de danssector is dat 1,8% van het loongevoelige deel van de subsidie. Binnen de nieuwe CAO 2002-2004 voor de dans zijn de resterende gelden al ingezet.

Voorziening roostervrije dagen dansers

De voorziening voor roostervrije dagen dansers betreft de ultimo van het jaar door betrokkenen niet-opgenomen roostervrije dagen. De oude tegoeden zijn berekend en "bevroren" per ultimo 1992.

In 2002 is uit de voorziening aan een danser vergoed zijn niet-opgenomen vrije dagen.

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Stand per 1 januari	15	26
Vrijval	12	11
Stand per 31 december	3	15

Voorziening afvloeiingsverplichtingen

Dit betreft een voorziening ten behoeve van bestaande aanspraken van in totaal 4 dansers op een afvloeiingsregeling over de periode 2001 tot en met 2006. Deze aanspraken zijn contant gemaakt op basis van een rekenrente van 3 %.

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Stand per 1 januari	143	203
Uitgaven boekjaar, gesaldeerd met bijdragen	-129	-83
Dotatie 2001	-	23
Dotatie 2002	244	-
Stand per 31 december	258	143

Voorziening schade decors

Voor het herstel van decors, waaraan schade is ontstaan in oktober 1998, is een voorziening gevormd. Het uiteindelijke saldo betreft alleen nog de voorziening voor decors. In 2002 hebben geen herstelwerkzaamheden plaats gevonden.

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Stand 1 per januari	57	66
Overboeking dubieuze vordering decorcentrum	-	8
Uitgaven boekjaar	-	17
Stand per 31 december	<u>57</u>	<u>57</u>

Voorziening ziektekostenverzekering gepensioneerden

Betreft voorziening ten behoeve van een bijdrage in de ziektekostenverzekering van gepensioneerden die in het verleden hiertoe een toezegging hebben gekregen. In 2002 is € 4.066 ziektekosten premies in mindering gebracht.

Kortlopende schulden

Belastingen en premies sociale verzekeringen

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Loonheffing	113	106
Omzetbelasting	53	-
Premies sociale verzekeringen	-	3
	<u>166</u>	<u>109</u>

Subsidie

Betreft vooruit ontvangen subsidie 2004, € 180.000, van OCenW.

Overige schulden

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Rekening-courant omscholingsfonds	29	-
Verschuldigde vakantiedagen	242	284
Vakantiegeldreservering	149	156
WAO-gat reservering	86	140
Overige	122	25
	<u>628</u>	<u>605</u>
	<u><u>628</u></u>	<u><u>605</u></u>

Onder overige is begrepen: nog niet betaalbaar gesteld deel over 2002 van de tripartiete overeenkomst, € 37.000; kosten voorverandering huisstijl, € 50.000 en verplichting voor kinderopvang, € 12.000.

Overlopende passiva

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Vooruit ontvangen abonnementsgelden	282	222
Vooruit ontvangen volgend boekjaar	34	16
Opvoeringsrechten	124	16
Nog te betalen honoraria	70	15
Overige	185	355
Lening vrienden HNB m.b.t. fitness	6	-
	<u>701</u>	<u>608</u>
	<u><u>701</u></u>	<u><u>608</u></u>

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

1. Er is een grote samenhang tussen Het Muziektheater, DNO en HNB, hetgeen o.a. blijkt uit het feit dat het bestuur en de statutaire directie van Het Muziektheater worden gevormd door respectievelijk de besturen en de statutaire directies van DNO en HNB. Daarnaast zijn alle facilitaire afdelingen, o.a. Technische Organisatie Muziektheater en Kostuumdiensten en Kap & Grime, en de ondersteunende afdelingen, o.a. Centrale Afdeling Financiën, Personeel en Organisatie, Automatisering, Educatie, Productie- en voorstellingsleiding, ondergebracht bij Het Muziektheater.
De kosten van de facilitaire en ondersteunende diensten worden op basis van reële kosten aan DNO en HNB in rekening gebracht.
De verplichtingen die de drie stichtingen over en weer hebben moeten volgens de statuten van de drie stichtingen in een samenwerkingsovereenkomst worden vastgelegd. Aan het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst, die in principe grotendeels de feitelijke gang van zaken zal weergeven, wordt gewerkt. Deze zal in 2003 geformaliseerd worden.
Voor de periode 2002-2004 is er een tripartiete overeenkomst opgesteld. In deze overeenkomst is vastgelegd dat DNO en HNB tot in totaal maximaal € 754.000 per jaar bijdragen in het eventuele exploitatietekort van Het Muziektheater. DNO en HNB dragen in dit tekort bij in de verhouding van 65,8% tot 34,2%.
2. De stichting wordt op basis van een vierjarige periode, de zogenaamde Kunstenplanperiode, gesubsidieerd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en de Gemeente Amsterdam. Door het Ministerie van OCenW is voor de periode 2001 tot en met 2004 een totaalsubsidie van € 16.465.637 (beschikking 19 september 2000, loonpeil 2000) beschikbaar gesteld. Waarvan voor 2001 is vastgesteld: € 4.413.466 (d.d. 9 augustus 2002) en voor 2002 als bevoorschotting ontvangen € 4.592.477.
3. Tevens is door het Ministerie van OCenW een aanvullende subsidie toegezegd van € 136.134 voor de periode 2001 tot en met 2004 (beschikking d.d. 6 december 2000).
4. Door de gemeente Amsterdam is een subsidie toegezegd voor de periode 2001 tot en met 2004. Per jaar worden afzonderlijke beschikkingen afgegeven. Voor 2002 is een subsidie toegezegd van € 5.048.030 (beschikking d.d. 2 juli 2002).
5. Met betrekking tot de afwikkeling van de schade aan het decorcentrum heeft Het Nationale Ballet een vordering op De Nederlandse Opera, groot € 95.000, als vergoeding in de bijdrage aan het herstel. Deze wordt betaalbaar gesteld door De Nederlandse Opera bij ontvangst van de vordering op Hillen & Roosen.
6. Het totaal van de leaseverplichtingen bedraagt op balansdatum voor 2003 € 12.187.

7. TOELICHTING OP DE EXPLOITATIETREKENING

Algemeen

De toelichting wordt gegeven aan de hand van de functionele exploitatierekening. Afwijkingen van meer dan 5% tussen de begroting en de realisatie op totaalniveau per rubriek worden toegelicht.

In hoofdstuk 3 worden de doorbelaste kosten vanuit Het Muziektheater betreffende de Technische Organisatie gespecificeerd. Deze doorbelasting is exclusief de specifieke productiekosten. De allocatie vindt plaats op basis van vooraf gecalculerde (uur)tarieven.

Beheerlasten: Personeelslasten

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
1.1 Directie	90	94	88
1.2 Publiciteit en Marketing	301	237	254
1.3 Stafdiensten	128	133	125
1.4 Planning	68	69	67
1.5 Overigen	10	-20	-
1.6 Overige personeelskosten			
1.6.1 Onkostenvergoedingen	3	2	2
1.6.2 Reiskostenvergoedingen	7	9	14
1.6.3 Wervingskosten	7	9	2
1.6.4 Bedrijfsarts	-	-	64
1.6.5 Cursussen en opleidingen	3	7	-
1.6.6 Kinderopvang	-20	-10	12
1.6.7 Ondernemingsraad	24	25	1
1.6.8 Bijdrage artiestenfoyer	24	23	-
1.6.8 Overigen	11	37	19
1.7. Uitbesteed werk aan Het Muziektheater			
1.7.1 Personeel en Organisatie	224	202	160
1.7.2 Centrale Afdeling Financiën	195	198	174
1.7.3 Automatisering	40	47	60
1.7.4 Educatie	49	49	47
Totaal	<u>1.164</u>	<u>1.111</u>	<u>1.089</u>

Het betreft het geheel van salarissen, sociale lasten, pensioenpremies, afvloeiingsverplichtingen en overige personeelskosten van de afdelingen die een beheersmatige taak hebben.

De onderschrijding ten opzichte van de begroting bedraagt € 53.000 (4,6%).

Dit wordt verklaard o.a. door een te hoog ingecalculerd bedrag voor pensioenpremies, € 19.966 (1,5) en bijdrage in de kinderopvang die in 2002 niet afgedragen behoefde te worden aan het Sociale fonds, € 10.398 (1,6).

In bijlage 3 is opgenomen een personeelsbestand naar fte's naar afdeling.

Onderschrijding bij 1.2 in 2002 is mede veroorzaakt door de (inmiddels vervulde) vacature hoofd marketing.

Beheerlasten: Materiële lasten

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
2.1 Huisvesting			
2.1.1 Servicekosten Het Muziektheater	135	123	-
2.1.2 Huur	-	-	619
2.1.3 Bijdrage Het Muziektheater	-	-	273
2.1.4 Onderhoud: schoonmaak en gebouw	-	-	7
2.1.5 Onroerende zaakbelasting	-	-	9
2.1.6 Decoropslag Lankveld	35	38	32
2.1.7 Exploitatie appartementen	7	4	1
2.1.8 Diversen	7	-	19
2.2 Kantoorkosten			
2.2.1 Porti, telefoon e.d.	50	40	41
2.2.2 Verzekeringen	31	41	22
2.2.3 Accountantskosten	22	22	23
2.2.4 Reis- en verblijfkosten	5	1	2
2.2.5 Representatiekosten	24	15	21
2.2.6 Kosten automatisering	-	4	26
2.2.7 Externe advieskosten	8	19	4
2.2.8 Kantoorbenodigdheden	27	20	23
2.2.9 Lidmaatschappen	60	50	49
2.2.10 Bijdrage materiële kosten geïnt. afd.	-	-	14
2.2.11 Diversen	11	9	14
2.2.12 Onvoorzien	27	109	92
2.3 Publiciteitskosten			
2.3.1 Algemene publiciteit	136	227	88
2.3.2 Interne communicatie en educatie	-	-	14
2.4 Afschrijvingen			
2.4.1 Afschrijvingen boekjaar	11	9	10
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
Totaal	596	731	1.403
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

De overschrijding ten opzichte van de begroting bedraagt €135.000 (22,7%).

Bij 2.3.1 is een overschrijding in de kosten van de abonnementencampagne van € 90.000. In de post onvoorzien 2.2.12 is opgenomen kosten voor een verandering van huisstijl voor het gezelschap als onderdeel van de wisseling binnen de artistieke directie, € 50.000.

Activiteitenlasten: Personeelslasten

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
3.1 Specifieke kosten			
3.1.1 Artistieke medewerkers			
3.1.1.1 Choreografie	120	163	205
3.1.1.2 Ontwerpers	97	94	39
3.1.1.3 Muzikale staf	-	-	80
3.1.1.4 Artistieke staf	46	34	59
3.1.1.5 Componisten	10	6	13
3.1.2 Uitvoerend personeel			
3.1.2.1 Dansers, figuranten e.d.	59	112	65
3.1.2.2 Orkesten	176	194	212
3.1.2.3 Dirigenten	119	105	89
3.1.2.4 Musici	30	51	0
3.1.2.5 Losse medewerkers per productie	-	115	89
3.1.2.6 Overig uitvoerend personeel	75	81	79
Totaal specifieke kosten	732	955	930
3.2 Algemene kosten			
3.2.1 Artistieke directie	107	112	106
3.2.2 Artistieke medewerkers			
3.2.2.1 Muzikale staf	228	223	212
3.2.2.2 Artistieke staf	510	519	526
3.2.3 Uitvoerend personeel			
3.2.3.1 Dansers	3.464	3.399	3.263
3.2.4 Overig personeel	89	134	-
3.2.5 Voormalig personeel			
3.2.5.1 Voormalig personeel	75	313	90
3.2.6 Overige personeelskosten			
3.2.6.1 Onkostenvergoedingen	85	86	82
3.2.6.2 Reiskostenvergoedingen	5	4	6
3.2.6.3 Cursussen en opleidingen	4	-	2
3.2.6.4 Overigen	14	10	53

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
3.2.7 Uitbesteed werk aan Het Muziektheater			
3.2.7.1 Technische Organisatie			
3.2.7.1.1 Directie, secretariaat en projecten & Planning	165	144	
3.2.7.1.2 Decorcentrum	401	289	
3.2.7.1.3 Rekwisietendienst	87	78	
3.2.7.1.4 Toneeldienst	751	769	
3.2.7.1.5 Belichtingsdienst	599	583	
3.2.7.1.6 AVC-dienst	185	179	
3.2.7.2 Kostuumdiensten en Kap & Grime			
3.2.7.2.1 Directie	40	28	
3.2.7.2.2 Kostuumdienst	539	559	
3.2.7.2.3 Kap & grime	140	77	
3.2.7.3 Productie- en voorstellingsleiding	208	222	146
3.2.7.2 Technische Organisatie Muziektheater (betreft: 3.2.7.1 en 3.2.7.2)	-	-	1.988
Totaal algemene kosten	7.694	7.728	6.474
Totaal	8.426	8.683	7.404

De overschrijding ten opzichte van de begroting bedraagt € 257.000 (3,1%).

De specifieke kosten tonen een overschrijding veroorzaakt door inhuur van losse medewerkers, hoge kosten choreografie en extra kosten voor figuranten.

De algemene kosten tonen een overschrijding door de mutatie in de afvloeiingsverplichting: € 238.000.

Deze dotatie is gedaan om eerdere, niet correcte aanname inzake de bijdragen van het Omscholingsfonds te compenseren (3.2.5).

Onderschrijding heeft plaats op de gealloceerde kosten: € 186.000.

Het personeelsbestand wordt in bijlage 3 gespecificeerd naar fte's en naar afdeling.

Activiteitenlasten: Materiële lasten

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
4.1 Specifieke kosten			
4.1.1 Voorbereiding			
4.1.1.1 Materiële productiekosten	683	644	769
4.1.1.2 Huur repetitieruimtes	15	15	120
4.1.1.3 Reis- en verblijfkosten en transportkosten	94	117	100
4.1.1.4 Muziekmaterialen	18	1	18
4.1.2 Uitvoering			
4.1.2.1 Zaalhuur	18	35	298
4.1.2.2 Vestiaire- en bespreekgeld	232	243	255
4.1.2.3 Choreografische rechten	52	60	151
4.1.2.4 Muziekrechten	151	147	91
4.1.2.5 Huur muziekmaterialen en muziek- instrumenten	31	36	22
4.1.2.6 Reis- en verblijfkosten reisvoorstellingen	92	126	126
4.1.3 Publiciteit			
4.1.3.1 Productiegerichte publiciteit	323	316	567
4.1.3.2 Kosten programmaboeken e.d.	93	74	99
Totaal specifieke kosten	1.802	1.814	2.616
4.2 Algemene kosten			
4.2.1 Voorbereiding			
4.2.1.1 Video- en audioarchief	10	-	1
4.2.1.2 Reis- en verblijfkosten	23	14	17
4.2.1.3 Overige kosten	2	1	3
4.2.2 Bijdrage in investeringen in Het Muziektheater	50	6	11
4.2.3 Bijdrage Muziektheater i.z. BTW-voordeel	-	-	54
4.2.4 Afschrijvingen			
4.2.4.1 Afschrijvingen boekjaar	10	5	5
Totaal algemene kosten	95	26	91
Totaal	1.897	1.840	2.707

De onderschijding ten opzichte van de begroting bedraagt € 57.000 (3%).

De totale afschrijvingslasten zijn € 4.000 lager dan in werkelijkheid is afgeschreven. Een aflossing op de lening van Vrienden van Het Nationale Ballet is volgens de richtlijn hierop in mindering gebracht.

Opbrengst voorstellingen

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
5.1 Recettes	1.823	2.135	1.967
5.2 Partages/garanties/uitkoopsommen	358	274	252
5.3 Buitenlandse tournees	90	112	101
5.4 Verkoop programmaboeken	93	78	63
5.5 Overige publieksinkomsten	-	-	15
Totaal	2.364	2.599	2.398

De overschrijding ten opzichte van de begroting bedraagt € 235.000 (10%).

Door een hoger bezoekersaantal zijn bij voorstellingen op recettebasis meer inkomsten gegenereerd.

Overige opbrengsten

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
6.1 Sponsorbijdragen	150	136	136
6.2 Verhuur/verkoop producties	60	14	7
6.3 Productiesponsoring	250	250	295
6.4 Diverse opbrengsten	0	54	30
Totaal	460	454	468

De onderschrijding ten opzichte van de begroting bedraagt € 6.000 (1,3%).

Het HNB Plus draagt bij aan de productiekosten van Onegin, voor 2002 € 250.000. De totale productiekosten voor deze voorstelling bedroegen € 714.000 t.o.v. een opbrengst van € 368.000.

Het sponsorbedrag is ontvangen van een drietal bedrijven en is als volgt bestemd:

- € 35.000 aan de algemene publiciteitskosten
- € 55.000 aan tourneekosten buitenland
- € 25.000 ontwikkelen nieuwe huisstijl
- € 21.000 ontwerp, drukkosten, kosten programmaboeken

Subsidies

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
7.1 Structurele subsidie Ministerie van OC&W	4.376	4.593	4.384
7.2 Structurele subsidie Gemeente Amsterdam	4.754	5.048	4.754
Totaal	<u>9.130</u>	<u>9.641</u>	<u>9.138</u>

Overige bijdragen

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
8.1 Bijdrage in organisatiekosten door andere gebruikers	11	19	10
Totaal	<u>11</u>	<u>19</u>	<u>10</u>

Rentebaten

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
9.1 Rentebaten	60	42	77

De rente is ontvangen op rekening-courant saldi en deposito's.

Buitengewone lasten

	begroting <u>2002</u>	rekening <u>2002</u>	rekening <u>2001</u>
10.1 Bijdrage in het exploitatietekort Het Muziektheater	258	258	0

Deze bijdrage is gebaseerd op de tripartiete overeenkomst met Het Muziektheater en De Nederlandse Opera voor 2002-2004 aangaande de exploitatie van Het Muziektheater.

Aanvullende toelichtingen

Bezoldiging directie

De directie van de stichting bestaat uit twee leden, een zakelijke en een artistieke directeur. De totale bezoldiging voor deze twee directieleden heeft in 2002 € 205.493 bedragen.

Personeel

Het aantal personeelsleden in vaste dienst (volledig en gedeeltelijk dienstverband) is per ultimo 2002: 110 (ultimo 2001 : 111). Voor verder informatie omtrent de formatie per afdeling wordt verwezen naar bijlage 3.

Accountantsverklaring

**PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.**
Prins Bernhardplein 200
1097 JB Amsterdam
Postbus 94071
1090 GB Amsterdam
Telefoon (020) 568 66 66
Fax (020) 568 68 88
www.pwcglobal.com/nl

Opdracht

Wij hebben de in dit verslag op de pagina's 15 tot en met 36 opgenomen jaarrekening 2002 van de Stichting Het Nationale Ballet te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van de stichting daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2002 en van het resultaat over 2002 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 BW2.

Amsterdam, 14 april 2003

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Het Nationale Ballet Plus

Stichting Het Nationale Ballet Plus is gelieerd aan de stichting. Het Nationale Ballet Plus bevordert en ondersteunt de activiteiten van de stichting. Zij doet dit met name door het aantrekken van sponsorgelden.

De jaarrekening van HNB Plus wordt separaat meegezonden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van substantiële invloed kunnen zijn op de financiële positie van de stichting.

Bestemming resultaat

Het exploitatieresultaat over 2002 bedraagt € 131.766 positief.

De bestemming van het resultaat is als volgt:

Toevoeging aan bestemming Cap Geminigelden	17.000
Toevoeging aan algemene reserve	<u>114.766</u>
	<u>131.766</u>

BIJLAGE 1

Overzicht aantal voorstellingen en bezoekers per productie

Productie	<u>aantal voorstellingen</u>			<u>aantal bezoekers</u>						
	Den Haag		Nederl							
	totaal	MT	R'dam	Utrecht	elders	betalend	vrij	totaal	MT	
<u>Programma</u>										
<u>Seizoen 2001/2002</u>										
Programma 4	1	1				1.489	67	1.556	1.556	
Programma 5	12	10	1	1		9.677	749	10.426	9.614	
Programma 6	13	13				13.102	993	14.095	14.095	
Programma B	9		1		1	7	4.306	187	4.493	
Programma 7	6	6					7.242	959	8.201	
<u>Programma</u>										
<u>Seizoen 2002/2003</u>										
Programma 1	12	8	1		1	2	6.877	1.406	8.283	
Programma 2	14	14					19.806	1.120	20.926	
Programma A	12		3		2	7	5.583	379	5.962	
Programma 3	16	16					23.641	1.139	24.780	
	<u>95</u>	<u>68</u>	<u>6</u>	<u>1</u>	<u>4</u>	<u>16</u>	<u>91.723</u>	<u>6.999</u>	<u>98.722</u>	
	<u>==</u>	<u>==</u>	<u>==</u>	<u>==</u>	<u>==</u>	<u>==</u>	<u>==</u>	<u>==</u>	<u>==</u>	

aantal bezoekers

Den Haag	R'dam	Utrecht	Nederl. elders
424	388		
447	-	977	3.069
280		334	942
1.265		970	3.727
<u>2.416</u>	<u>388</u>	<u>2.281</u>	<u>7.738</u>
<u><u>2.416</u></u>	<u><u>388</u></u>	<u><u>2.281</u></u>	<u><u>7.738</u></u>

Bijlage 2

	<u>Uitvoeringen</u>			<u>Bezoekers</u>		
	Boekjaar 2002	Activiteiten plan	Voorgaand Boekjaar 2001	Boekjaar 2002	Activiteiten plan	Voorgaand Boekjaar 2001
Uitvoeringen in standplaats						
Voor eigen rekening (recette)	68	67	75	85.899	81.600	91.144
Partage						
Uitkoop						
<i>Totaal in standplaats</i>	68	67	75	85.899	81.600	91.144
Uitvoering in eigen regio buiten standplaats						
Voor eigen rekening (recette)						
Partage						
Uitkoop						
<i>Totaal in eigen regio standplaats</i>						
Uitvoeringen in Nederland buiten eigen regio						
Voor eigen rekening (recette)	10		5	4.695	4.970	4.462
Partage						
Uitkoop	17		15	8.126	10.503	11.071
<i>Totaal in Nederland buiten regio</i>	27	26	20	12.823	15.473	15.533
<i>Totaal in Nederland</i>	95	93	95	98.722	97.073	106.677

	Aantal uitvoeringen			Aantal bezoekers		
	Boekjaar 2002	Activiteiten plan	Voorgaand Boekjaar 2001	Boekjaar 2002	Activiteiten plan	Voorgaand Boekjaar 2001

Uitvoeringen in buitenland

		9	16		7.600	11.805
Tournee Dijon	3			3.500		
Tournee Lissabon	2			2.000		
<i>Totaal in het buitenland</i>	5	9	16	5.500	7.600	11.805

Specifieke uitvoeringen

Orkestbegeleiding						
- koren						
- opera						
-ballet						
- overig						
Educatieve uitvoeringen	1			1.376		
Besloten voorstellingen	4		4	onbekend		
Opnames						
Diversen (te specificeren) ^{*)}	9					
<i>Totaal specifieke voorstellingen</i>	14	10		onbekend		
<i>Totaal generaal uitvoeringen</i>	114	112	115	105.598	104.673	118.482

*)

- Optreden Arena bij het Nationale Huwelijksfeest (februari 2002)
- 2x Workshops in Grote Operastudio MT Amsterdam (270 bezoekers)
- 5x Voetsporen van de Dans
- Erasmusprijs Uitreiking Den Bosch

BIJLAGE 3

Personeelsbestand in fte's naar afdeling

	<u>formatie</u>		in dienst	
	mensjaar	mensjaar	ultimo	
	<u>begroot</u>	<u>Werkelijk¹⁾</u>	2002	2001
	2002	2002		
Directie en overige afd.	6,0	5,2	8	8
Marketing	6,2	6,2	7	6
Planning	0,8	1,0	2	1
Artistieke staf	8,4	8,6	9	10
Muzikale leiding	4,6	4,5	6	4
Dansers	<u>78,0</u>	<u>78,6</u>	<u>78</u>	<u>82</u>
	<u>104,0</u>	<u>104,1</u>	<u>110</u>	<u>111</u>
<u>Technische Organisatie MT</u>				
Directie TOM	1,0	1,0	1	1
Directie kostuums en				
Kap en grime	1,0	1,0	1	1
Secretariaat	3,0	2,9	3	3
Projecten en Planning ²⁾	2,0	3,4	3	4
Onderhoudsdienst	19,6	18,9	21	23
Decoratelier	40,5	38,5	43	42
Kostuumdienst opera	35,4	33,7	37	38
Kostuumdienst ballet	9,4	11,6	15	10
Kap- en grimedienst	12,0	10,8	11	11
Rekwisietendienst	14,8	14,0	15	16
Avc dienst	10,0	9,6	9	10
Toneeldienst	62,8	61,3	62	62
Belichtingsdienst	41,2	41,8	43	41
Ondernemingsraad	<u>1,7</u>	<u>1,7</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
	<u>254,4</u>	<u>250,2</u>	<u>266</u>	<u>264</u>
<u>Centrale afdelingen</u>				
Centrale Afdeling Financiën	16,6	16,8	18	18
Personeel & Organisatie	8,3	7,3	10	10
Educatie	2,9	2,9	4	4
Automatisering	5,3	5,5	8	7
Productie- en voorstellingsleiding	<u>15,1</u>	<u>15,5</u>	<u>16</u>	<u>16</u>
	<u>48,2</u>	<u>45,0</u>	<u>56</u>	<u>55</u>

¹⁾ Mensjaar werkelijk: de daadwerkelijke omvang per afdeling in het afgelopen jaar

²⁾ In de werkelijke formatie is meegenomen de projectmanager renovatie toneeltechniek

BIJLAGE 4

SAMENSTELLING BESTUUR EN DIRECTIE

HNB

Kalenderjaar

2002

achternaam	voornaam (plus overige initialen)	m/v	geboortejaar
Eagling	Wayne J.	m	1950
Ebbelaar	Han J.M.	m	1943
Elburg	Astrid Y.	v	1958
Kuiper	Joost Ch.L.	M	1947
Mulders	Jaap B.	m	1949
Tijssen	Hans J.A.	m	1943

bestuurs- of directiefunctie	datum aanstelling	datum aftreden (bestuursleden)	1e, 2e of 3e termijn? (bestuursleden)
Artistiek Directeur	9-1-91		
Bestuurslid	1-9-99	1-9-04	1e
Bestuurslid	1-5-01	1-5-06	1e
Bestuur/ penningmeester	1-1-97	1-1-07	2e
Zakelijk Directeur	1-5-97		
Bestuurslid	1-10-01	1-10-06	1e

De directie en het bestuur zijn van mening dat het bestuur, gezien de doelstelling van de stichting een evenwichtige samenstelling kent t.a.v. leeftijd, geslacht en culturele diversiteit.